

Bibelgaven 2|17

BIBELSELSKAPETS INTERNASJONALE ARBEID

Bibelgaven
besøker
KINA

Gleden er stor når esker med bibler kan bæres inn i en landsens kirke i Kina. Hvert år er norske bibelvenner med og betaler for papiret i disse biblene. - Med større bidrag fra kristne i Vesten kunne vi ha trykt enda flere bibler, sier Bibelselskapets medarbeidere i Kina. Fremdeles er det mange kristne som ønsker seg en bibel. Les mer om bibelarbeidet i Kina på side 2 og 6-19.

Kinas to ansikter

Den som besøker Kina blir møtt av topp moderne flyplasser med togforbindelse inn til byene som overgår alt av det vi kan finne i Europa. Sentrum av byene er et bilde på den utrolige utviklingen dette store landet har hatt de siste tiårene.

Bernt G. Olsen

BIBELMISJONSLEDER

Men du skal ikke langt

utenfor de store byene før en helt annen virkelighet åpenbarer seg. Ute på landsbygda er det mange bønder som strever hardt for å få endene til å møtes. Virkeligheten er at det er rundt 600 millioner fattige i Kina, 30 millioner av dem lever i ekstrem fattigdom.

Den fattige landsbygda forsyner byene med arbeidskraften de trenger. Slik kan de fortsette å bygge sine fabrikker og nye byer som forsyner oss med billig elektronikk og andre varer vi ikke kan klare oss uten.

Mange av arbeiderne etterlater barna sine på bygda, fordi de ikke har mulighet til å ta dem med seg til byene, hvor de bor ekstremt trangt og arbeider lange dager. Barna blir ytterligere en byrde for besteforeldrene, eller tanter og onkler som må ta seg av dem. En til to ganger i året kommer foreldrene hjem på besøk og blir fremmede for sine egne barn.

Men det er disse fattige som i størst grad har vendt seg til evangeliet og som spør etter bibler. For dem er det ofte helt umulig å betale det en bibel koster. For

deres skyld fortsetter vi å skaffe bibelpapir, slik at de kan få sin egen bibel. Og fra menighetene på landsbygda har vekkelsen bredt seg til byene – slik at kirkene nå vokser over hele Kina.

Ved en anledning besøkte jeg en bibelskole ute i provinsen. Jeg var sammen med en ung kinesisk

kvinne som var tolk for meg. Vi snakket med en gutt fra landsbygda som hadde kommet for å gå et år på bibelskole. Menigheten hans hjemme hadde ingen med utdanning som kunne forklare Bibelen for dem. Derfor hadde familien hans, naboer og andre i menigheten gått sammen om å samle inn de 400 kronene det kostet i måneden å holde gutten på bibelskole.

Etter samtalen begynte min unge tolk å gråte. Denne virkeligheten hadde hun aldri møtt tidligere. For henne og venninnene hennes var dette ikke noen stor sum, og de kunne lett ha hjulpet til. Det er jeg sikker på at de gjør nå, men det finnes tusenvis av slike fattige menigheter, minst 50 000.

Det er en nær sammenheng mellom tilgang på bibler og vekst i kirkene. Det gode samarbeidet med kinesiske myndigheter som gjør det mulig å produsere store mengder biler i Kina, bygger på at vi skaffer bibelpapiret. Derfor fortsetter vi å gjøre det, og fremdeles er det slik at hver gang vi får 10 kroner, blir det til en ekstra bibel i Kina. ●

Foto: Hans J. Sogrusten

8

«Med større bidrag fra kristne i Vesten kunne vi ha trykt flere bibler.»

Kua Wee Seng, leder i China Partnership Bible Society.

Les mer på side 8.

Bibelgaven 2|17

► KINA: – Endeleg er det min tur!	6
KINA: - Vi kunne ha trykt flere bibler!	8
KINA: Bibelunderet i Nanjing	10
KINA: - Da vi var små, fantes det ingen bibler her	12
KINA: - Ein kopp vatn til å sløkkje ein heil brann	14
KINA: Fra paragrafer til bibelvers	18
KINA: Et bestemorhjem	20
MALI: - Nå står bare finpussen igjen!	22

Visste du at
Bibel-
selskapet
har Bibelen
på mer enn
100 språk?

Vi har bibler
på ARABISK

Kontakt oss, så gjør
vi vårt beste for å
skaffe den bibel-
utgaven du ønsker!

Bestill i vår
nettbokhandel
www.bibel.no

 Bibelselskapet

15 000 liker Bibelselskapet på Facebook

I midten av februar passerte Bibelselskapet 15 000 «likes» på Facebook. Det siste året har tallet på lesere som liker nyhetene fra Bibelselskapet mer enn tredoblet seg. Mye av økningen skyldes to faste innslag på siden: De daglige fotografiene med bibelvers (bildet) – og de jevnlige oppdateringene om bibelarbeidet i Syria.

Slik gjør du det: Søk på «Bibelselskapet» og gå til Facebook-siden med dette navnet. Når du klikker på at du «liker» denne siden, vil nyhetene fra Bibelselskapet bli synlige for deg når du åpner Facebook. Ved å trykke på knappen igjen, vil du ikke lenger se dem.

Ukentlige nyheter fra Syria

På Bibelselskapets Facebook-side legger vi ukentlig ut nyheter fra George Andreas arbeid i Syria. Han laster jevnlig opp bilder fra reisene sine i Syria og av de menneskene han møter i menighetene der. Disse rykende ferske glimtene fra Georges ofte farefylte arbeid er til stor inspirasjon for mange.

«Be for oss» er Georges oppfordring til de kristne i Norge. Ved å følge Facebook-siden vår får du et unikt innblikk i arbeidet til en av Bibelselskapets mest dedikerte og brennende medarbeidere i det internasjonale bibelarbeidet.

Stort engasjement for Sentral-Asia

Bibeldagen 2017 ble feiret 11. og 12. februar og hadde fokus på landene i Sentral-Asia. Vi fikk flere henvendelser enn noen gang fra menigheter som ønsket besøk fra Bibelselskapet på Bibeldagen.

En rekke av Bibelselskapets ansatte og styremedlemmer var ute på besøk til menigheter over hele landet. Takk til alle kirker og menigheter som satte fokus på våre forfulgte søsken i øst, og som lot dagens takkoffer gå til bibelarbeidet i Sentral-Asia.

De som ennå ikke har markert årets bibeldag, kan fremdeles gjøre det på en av de gjenværende dagene i året. Ressursmaterieell som film, PowerPoint-presentasjon, forbønn og tips til prekenen ligger stadig ute på nettsiden www.bibeldagen.no

Foto: Yurii Petrenko

GLIMT FRA KINA

Ein gammal bibel

Den gamle boka er eit minne frå ei tid då det var sjeldan å sjå ein bibel i Kina. I dag er det 4000 medlemmar i kyrkja der det før var berre denne eine bibelen.

I april 1979 vart den gamle anglikanske kyrkja i Ningbo opna att etter Kulturrevolusjonen. Endeleg kunne dei gamle pastorane koma saman på nytt. Dei samla seg rundt den einaste bibelen som dei hadde att. Den hadde dei fått frå biblioteket i byen. Der hadde boka stått sidan ho vart konfiskert.

No måtte ein koma i gang att med gudstenester og møte. Det vart bestemt at den av pastorane som skulle preike neste sundag, fekk ta med seg Bibelen heim for å førebu seg. Alle gret av glede når dei kunne samla seg i kyrkja att og lesa frå den gamle bibelen.

Kyrkja har framleis denne bibelen, som pastor **Gao Jian Wei** (58) stolt viser fram. Bibelen tilhørde far hans, **Gao Yuan Guang**. Han var ein av dei gamle pastorane i kyrkja. Han var også professor ved bibelseminaret i Ningbo. Seminaret var grunnlagt før 1949 av amerikanske misjonærar.

- I dag er dei fleste kristne som levde under Kulturrevolusjonen, heime hos Herren, seier pastor Gao.

- Men den gongen var det luksus å ha ein bibel.

Bibelen var ei bannlyst bok under heile Kulturrevolusjonen (1966-1976). Raudegarden ransaka heimane til pastorar og andre kristne og tok alle biblane.

- Også denne Bibelen vart funnen av Raudegarden i heimen vår, seier pastor Gao.

- Men dei brende han ikkje, fordi det var ei så vakker bok. I staden sette dei han i biblioteket i byen.

Etter kulturrevolusjonen såg folk ved biblioteket at namnet til far hans stod i boka, og han fekk henne att. I dag er det ei stor kyrkje her. Og den største skatten er den gamle bibelen.

Kultur-revolusjonen

Kulturrevolusjonen var en voldsom politisk kampanje i Kina som begynte i 1966 og tok sikte på en gjennomgripende endring av samfunnet. Offisielt ble den avsluttet i 1976.

Under kulturrevolusjonen fant det sted omfattende utrenskninger i kommunistpartiet, forvaltningen og kulturinstitusjonene; universiteter og kirker ble stengt.

Sentralkomiteen lanserte i 1966 de såkalte **rødegardistene**, som en tid ble kulturrevolusjonens fremste forkjempere.

Et av kulturrevolusjonens kjennetegn var offentlig kritikk og ydmykelse av de personer som ble ansett for å være «fiender av folket».

Myndighetene har aldri gitt noen oversikt over dødsopfre. Men partidokumenter har slått fast at over 100 millioner mennesker ble mer eller mindre skadelidende.

(Kilde: snl.no)

«Endeleg er det min tur!»

Han har følgt oss med auga frå ein benk langt bak. Litt sjenert har han sett oss fotografere dei andre som har fått biblar. Men no sprekk andletet opp i eit stort smil. Han reiser seg, strekkjer ut hendene og går fram for å ta imot.

Eit par hundre menneske har samla seg. Nokre av dei har venta i mange år på ein bibel. Andre har ein bibel, men seier at «Denne skal son min få!» eller «Denne er til barnebarnet mitt!» Biblane blir tekne imot med store smil.

Vi får ikkje tak i namnet til mannen på biletet. Han blir borte for oss etter at møtet er over. Men glede i andletet hans inspirerer oss til å halde fram det viktige arbeidet med å sørge for at alle kristne i Kina kan få sin eigen bibel.

I dette nummeret av Bibelgaven kan du lesa om bibelarbeidet i Kina. I slutten av september 2016 var Bernt G. Olsen, Margrethe Lia og Hans J. Sagrusten frå Det Norske Bibelselskap på rundreise i Henan-provinsen i Kina, saman med kollegaer frå Danmark, Tyskland og England, og frå China Partnership Bible Society. Reportasjane i dette bladet er skrivne etter denne reisa.

I ei kyrkje på landsbygda i Henan-provinsen fekk vi vera med på utdeling av biblar frå Bibelselskapet. Kyrkja i Gangchalou ligg i Shansui-distriktet i nærleiken av byen Zhoukou i Henan-provinsen. Les meir om bibelutdelinga i denne kyrkja på side 12-13 i dette bladet. ▼

- Den samme Bibelen

- De kristne leser den samme bibelen over hele Kina, med de samme skrifttegnene. Selv om dialektene i de ulike delene av landet er så forskjellige at folk ikke kan forstå hverandre, kan alle likevel lese det samme skriftspråket. «Bibelen forener oss», som biskop Ting (1914-2012) sa. I tillegg trykker vi bibler på ti ulike minoritetsspråk som snakkes i Kina.

- Først for ti år siden begynte vi å trykke barnebibler. Hittil har vi vært varsomme med å distribuere barnebibler i kirkene, fordi det ikke har vært ønskelig fra myndighetenes side at personer under 18 år får tilgang til bibler. Men dette er nå i endring mange steder.

Kua Wee Seng, leder for China Partnership Bible Society

- Vi kunne ha trykt flere bibler!

«Med større bidrag fra kristne i Vesten kunne vi ha trykt flere bibler», hører vi fra kirken i Kina. På den kinesiske landsbygda er det fremdeles mange som venter på en bibel.

I dag er det ikke manglende tillatelse fra myndighetene som begrenser tilgangen på bibler, men manglende økonomisk støtte. Kirken i Kina søker hvert år myndighetene om tillatelse til å trykke et visst antall bibler. Med større gaver fra kristne i Vesten kunne de ha søkt om å trykke enda flere.

- Kirken har nå tillatelse til å trykke fire millioner bibler i året til de kristne i Kina, sier **Kua Wee Seng**, leder for China Partnership Bible Society.

- To av disse millionene kan vi selge til full pris i byene, der folk har bedre råd.

- Men to millioner må selges til nedsatt pris, til de fattige kristne på landsbygda. Men slik det er nå, har vi bare penger til drøyt en million av disse rimelige biblene neste år. Vi kunne ha støttet to millioner av dem.

Bibelen en bestselger

Fortellingen om hvordan Bibelen blir spredt i Kina, er eventyrlig. Bibelen er i dag en bestselger. Slik var det ikke i årene like etter Kulturrevolusjonen, da Bibelen var en forbudt bok i Kina.

- Vi startet på 1980-tallet med å få tillatelse til å distribuere 400 000 bibler i året. Nå er vi oppe i det tidobbelte! For fem år siden fikk vi tillatelse fra myndighetene til å trykke fire millioner bibler i året, sier Kua Wee Seng.

- Men nå har det stoppet opp, sier han.

- 70 prosent av kirkene ligger nemlig på landsbygda, og der må biblene selges mye billigere. I byene har de fleste råd til å betale full pris. Men på landsbygda tjener en fattig bonde bare ca. 600 kroner i året. Da blir det umulig å betale 30 kroner for en bibel. Derfor er vi avhengige av økte gaveinntekter for å skaffe nok bibler til kirkene på landsbygda.

Kua Wee Seng har selv følt hvor vanskelig det er å produsere nok bibler. På 1990-tallet var han nestleder for bibeltrykkeriet i Nanjing og hadde ansvaret for å skaffe papir til trykkingen. I dag blir papiret produsert i Kina, men blir betalt av blant andre norske givere.

- Papiret til en kinesisk bibel koster bare ca. 10 norske kroner, sier Kua Wee Seng.

Til en pris de kan betale

Visjonen til De forente bibelselskaper er å bringe «Guds Ord til alle mennesker, på et språk de forstår og til en pris de kan betale». Prinsippet at folk skal ha råd til å betale for en bibel, er stadig viktig i Kina. I et land med mer enn 1,3 milliarder innbyggere er det hundrevis av millioner mennesker som ikke har råd til å betale for en bibel. Full pris utgjør mer enn en halv månedslønn for en bonde.

Bibelen kan bare distribueres lovlig gjennom de registrerte kirkene og finnes ikke i bokhandelen. Alle biblene som Bibelselskapets givere er med og støtter, distribueres på denne måten.

- Men hva med de kristne i de uregistrerte kirkene? Hvor får de bibler fra?

- Mange kristne i de uregistrerte kirkene får biblene sine fra de registrerte kirkene. Det er bare de registrerte kirkene som har tillatelse til å distribuere bibler i Fastlands-Kina. Men hvem som helst kan kjøpe en bibel i en av de registrerte kirkene – det gjelder også for dem som går i en uregistrert kirke. Noen kristne kjøper bibler for å gi dem til familie-medlemmer og venner, og noen av disse kan tilhøre en av de uregistrerte kirkene.

Biblene fra Bibelselskapet når langt ut, og behovet for bibler er fremdeles stort. Derfor vil vi fortsette å støtte kirkene i Kina med papir til bibler! ●

Gleden er stor når kasser med bibler kan bæres inn i en kirke, som her i Shansui-distriktet, i nærheten av byen Zhoukou i Henan-provinsen.

Tre Selv-kirken

Den offisielt anerkjente protestantiske kirken i Kina er kjent som «Three Self Patriotic Movement of the Protestant Churches in China» (TSPM). Den samler mange kristne som tidligere tilhørte ulike kirkesamfunn.

Tre Selv-navnet kommer fra retningslinjer som ble utarbeidet på 1800-tallet og siden anerkjent av de protestantiske kirkene i Kina tidlig på 1950-tallet, som sier at kirken skal være:

- Selvforsynt
- Selvstyrt
- Selvtbredende

I tillegg til kristne som går i de registrerte kirkene under TSPM, finnes det også kristne som går i uregistrerte kirker som ikke tilhører TSPM.

Protestantisk kristendom er en av fem trosretninger som er offisielt anerkjent i Kina, ved siden av katolsk kristendom, islam, buddhisme og taoisme.

I en utrolig fart forsvinner rullene med bibelpapir, betalt av norske givere, inn i trykkemaskinene og kommer ut som ferdige bibler.

Bibelunderet i Nanjing

Hvem skulle for tretti år siden ha trodd at verdens største bibeltrykkeri skulle reise seg innenfor Kinas grenser, med myndighetenes tillatelse? I dag er denne drømmen blitt realitet i Nanjing.

Biskop Ting Kuang Hsun (1914-2012) var leder for den kinesiske Tre Selv-kirken fra 1980 til 1997. Han formulerte denne drømmen for bibelspredning i Kina:

At det kinesiske folket selv skulle trykke kinesiske bibler til den kinesiske kirken.

I dag er drømmen blitt realitet. Hvert år kjøres flere millioner bibler ut fra portene ved det store bibeltrykkeriet i Nanjing, flere enn noen kunne drømme om å smugle inn i landet for tretti år siden.

14. oktober 1987 kom den første bibelen ut fra samlebandet i Nanjing, og allerede to år senere ble den første millionen passert. For fem år siden passerte trykkeriet 100-millionersmerket, og sist sommer kunne en feire at bibel nummer 150 000 000 ble pakket ned

og sendt ut til kirkene.

- Av disse har 74 millioner gått ut til kirkene i Kina, mens 76 millioner er trykt på oppdrag fra andre bibelselskaper i regionen, sier Kua Wee Seng i Bibelselskapet.

- De 74 millioner biblene til Kina er trykt på ti ulike språk og i en mengde utgaver og størrelser.

Ut over landet har kirken 77 regionale sentre som biblene distribueres ut fra. 48 varebiler kjører eskene med bibler ut over landet. Hele 60 000 kirker skal forsynes med bibler, både i små landsbyer og i enorme millionbyer. Hele 160 byer i Kina har mer enn en million innbyggere, og kirkene vokser fremdeles raskt. Behovet for bibler i det folkerike landet er stort!

Chen Hongbin (47) har arbeidet ved bibeltrykkeriet i 28 år. «Den gangen visste jeg ingen ting om den kristne tro», sier han.

Vil du vite mer om testamentariske gaver?

Hvis du ønsker å få tilsendt Bibelgavens brosjyre med informasjon om testamentariske gaver, kontakt oss på tlf. 47 97 64 70, eller e-post: giver@bibel.no

 Bibelgaven
Bibelselskapets misjonsarbeid

- Ingen vet hvor mange kristne det er i Kina, sier Kua Wee Seng.

- Det offisielle tallet på protestantiske kristne ble nylig oppjustert til 40 millioner, men det reelle tallet på kristne er trolig langt høyere. I tillegg finnes det offisielt seks millioner katolske kristne og like mange uoffisielle. Så tallet ligger et sted mellom 50 og 100 millioner.

I 2005 ble grunnsteinen lagt ned for et enda større trykkeri enn det gamle fra 1987. Det nye trykkeriet stod ferdig i 2008 og er på hele 85 000 kvadratmeter. 620 ansatte arbeider ved trykkeriet. Noen av dem bekjenner selv troen på den Gud de kan lese om i Bibelen.

Chen Hongbin (47) er en av dem som har arbeidet ved trykkeriet nesten siden starten. Han er ansvarlig for å regne ut kostnads- og prisoverslag før et nytt opplag setter i produksjon.

- Den gangen visste jeg ingen ting om den kristne tro, sier han.

- Men en fredag mens Kua Wee Seng var vi-

sedirektør ved trykkeriet, inviterte han meg hjem til seg, og vi fikk en fin samtale.

- Etter hvert ble det en vane at vi kom hjem til Kua Wee Seng på fredager. Han spurte oss hva vi visste om kristendommen og delte ut brosjyrer om troen til oss.

- Det som gjorde sterkest inntrykk på meg, var bibelverset i Johannes 3,16 – at Gud ga sin egen sønn. På den tiden visste jeg ikke om noen kirke, så jeg begynte å gå i en kirke inne i Nanjing. Og i 1998 ble jeg døpt ved et av gudstjenestestedene i Tre Selv-kirken.

- Hva ønsker du å si til de kristne i Norge?

- Jeg er svært takknemlig for alt dere bidrar med til bibler i Kina! Uten disse gavene kunne vi ikke ha gjort det vi gjør i dag. Det er stor fattigdom mange steder, så deres gaver er til stor hjelp. Jeg er svært glad for alle biblene som går ut av fabrikken her og håper at mange skal komme til tro gjennom dem. ●

Guds hornorkestre

I mange kirker på landsbygda i Kina vil du finne et hornorkester. Disse orkestrene har flere viktige funksjoner. De spiller under gudstjenester og begravelser og skaper en høytidelig ramme omkring arrangementene i kirken. Og når det kommer gjester, er de den selvsagte velkomstkomitee og begynner å spille mens en fremdeles er langt nede i veien.

I et land hvor det ikke er uproblematisk å evangelisere eller kontakte folk på gata for å gi dem en bibel eller fortelle om den kristne tro, skaper hornorkestrene oppmerksomhet om aktiviteten i menigheten og forteller lokalsamfunnet at «nå skjer det noe i kirken». De kan kanskje sammenlignes med kirkeklokkene i vår del av verden?

- Da vi var små, fantes det ingen bibler her!

Det er en stor opplevelse å få være med på bibelutdeling i en kirke i Kina. Trengselen er stor, hornmusikken øredøvende og gleden intens når utdelingen begynner. Jeg skulle ønske at du som leser, kunne være der og oppleve det! Her i bladet kan vi bare gi et lite glimt.

Vi er Shanshui-distriktet i Henan-provinsen sør-øst i Kina, i nærheten av byen Zhoukou. Gangchalou heter kirken, og her har et par hundre mennesker samlet seg til friluftsmøte ute på den inngjerdede gårdsplassen. Det har kommet ekstra mange hit i dag. Grunnen er at det skal deles ut bibler.

Vi blir tatt imot av kirkens eget hornorkester og vist inn på gårdsplassen, der det er plassert hvite benker. I dag er medarbeidere fra pastor **Ma Xins** menighet i Zhoukou på besøk (se side 14), og de har med seg både sykepleiere og leger, medisinsk utstyr – og pappesker med bibler.

Generalsekretær Christoph Rösel fra Det tyske bibelselskapet er med oss på reisen. Han får æren av å gå mellom benkeradene og dele ut bibler til kvinner og menn, unge og gamle. Vi tar bilder av noen av dem som tar imot. Blikkene er åpne og fulle av glede. Disse inntrykkene skal Christoph og hans kollega **Tobias Keil** ta med tilbake til bibelvennene i Tyskland, slik at de kan støtte bibelarbeidet i Kina med enda større iver.

Medarbeiderne i kirkene her kunne fint ha delt ut disse biblene uten vår hjelp; det er ikke nødvendig å hente gjester fra Europa for å sørge for utdelingen. Nei, denne opplevelsen blir gitt oss like mye for vår egen skyld, for at vi skal kunne bringe bilder og fortellinger tilbake til våre støttespillere og fortelle om den store gleden over å få en bibel lagt i hendene.

Etter utdelingen setter vi oss ned sammen med noen kvinner. De holder omkring bibelen sin, åpner den og blar forsiktig i de tynne arkene. En av dem er helt ny som kristen, sier hun. Kvinnene forteller om sin egen oppvekst i landsbyen.

- Da vi var små, fantes det ingen bibler her. Og for tretti år siden var Bibelen svært dyr.

Derfor er gleden så stor i dag. De eldste husker ennå de harde årene under Kulturrevolusjonen da kirkene var stengt og det var ulovlig å ha en bibel. Noen av de eldre kvinnene har en bibel fra før.

- Men denne nye bibelen vil vi gi til barna og barnebarna våre!

To av kvinnene forteller at de ikke kan lese i det hele tatt.

- Men jeg har tenkt å gi denne bibelen til familien min, sier den ene.

- Også jeg er analfabet, så jeg kommer til kirken for å høre Bibelen bli lest høyt. Predikanten leser først, og så leser alle teksten etter ham. Vi repeterer teksten; slik lærer vi den bedre.

Et ektepar kommer bort og blir med i samtalen.

- Jeg leser Bibelen hver kveld, for om dagen er jeg opptatt ute på jorden, forteller kona.

- Etter en lang dags arbeid setter jeg meg og leser i Bibelen, vanligvis et halvt kapittel.

Også mannen forteller at Bibelen er viktig for ham.

- Før jeg ble omvendt, hadde jeg et fryktelig temperament. Bibelen har vært viktig for meg fordi hele karakteren min har blitt endret!

- Ja, nå er Gud inne i ham, sier kona og smiler.

Nå leser alle i familien Bibelen så snart de har tid. Slik fortsetter Bibelen å forandre livet til mennesker i Kina. ●

– Da vi var små, fantes det ingen bibler her!

Nytt liv i gammel tradisjon

Under Kulturrevolusjonen på 1960- og 70-talet skreiv dei kristne i Kina av Bibelen for hand. No vil pastor Ma Xin blåse nytt liv i den gamle tradisjonen. I alle kyrkjene rundt Zhoukou by skal dei kristne handskrive ein heil bibel kvart år. Alle som kan skrive, skal vera med. I kyrkja ved senteret i Zhoukou er dei alt ferdige med Markusevangeliet.

- Når folk skriv for hand, vil dei òg hugse innhaldet betre, seier pastor Ma.

- Slik viser vi også at Bibelen knyter oss saman. Det blir synleg at Bibelen ikkje berre er for éin person.

- Og dei som ikkje kan skrive, kan spørja andre i familien om å skrive for dei. Slik kan også familie og vener få eit møte med Bibelen!

- Ein kopp vatn til å sløkkje ein brann

Ved det kristne utdannings- og helsesenteret i Zhoukou er det både gamle biblar og eit mylder av sundagskuleborn. Men dei manglar bøker til alle borna. «Vi har ein kopp vatn til å sløkkje ein brann» seier pastor Ma.

Ma Xin leier eit kristent utdannings- og helsesenter i Zhoukou. Ved senteret er det både ein bibelskule, eit utdanningscenter for sundagskulelærarar og eit sjukehus for dei fattige bøndene rundt byen. Sjukebilen brukar dei også til å køyre ut biblar. For Bibelen er viktig for pastor Ma.

- Her i Zhoukou har vi distribuert 300 000 biblar dei siste åra. Men enno er det 400 000 kristne som ikkje har ein bibel, seier han.

- Viss vi får fleire biblar til sjukehuset, kan vi gje fleire til pasientane. Då kan vi også ta med fleire biblar ut til folk på landsbygda.

Bibelmuseet

To hundre studentar går på bibelskule her. Men vegg i vegg møter vi eit vitnemål om ei anna tid: Pastor Ma viser oss eit rom som er fullt av gamle biblar. Omkring 20 000 gamle biblar har dei her. Den eldste er frå 1891. Det er sjeldan i Kina å sjå ein bibel frå før Kulturrevolusjonen. I dei harde 60- og 70-åra vart biblar konfiskerte og brende. Dei biblane som er her inne, er nokre av dei få som Kinas kristne klarte å ta vare på i forfølginga.

Her vil pastor Ma lage eit stort bibelmuseum. Det skal også ta vare på historiene om dei menneska som eigde desse biblane, som gøymde dei, tok vare på dei og las dei i filler.

Alle dei eldre kristne som har donert biblar til museet, har fått nye biblar frå Bibelselskapet. Det er gripande å tenkje på alle livshistoriene som ligg bak dei slitte bokryggane i det vesle rommet.

- Dei eldre er glade for å ha fått ein ny bibel, for dei klarer ikkje lenger lesa den gamle, som er fillete og stygg. Men dei vil heller ikkje kaste den gamle bibelen sin, så dei er glade for at museet vil ha han, seier pastor Ma.

Sundagskulerommet

- Og her er framtida!

Pastor Ma viser oss inn i eit stort barnerom. Her er fargerike små stolar og bord, og barnebøker med bibelhistorier, også dei i friske fargar. Nokre av bøkene på bordet er frå Bibelselskapet.

- Gjevarane i Europa som har betalt for bøkene, møter ikkje borna personleg. Men gjennom bøkene kan borna føle varmen frå dei, smiler pastor Ma.

- Vi skuldar dykk stor takk for desse bøkene. Men det er så mange kristne her i Zhoukou at behovet er mykje, mykje større. De har gjeve oss ein kopp med vatn til å sløkkje ein brann!

Ved senteret har seks tusen sundagskulelærarar fått opplæring dei siste åra. Etterpå reiser dei attende til dei lokale kyrkjene sine for å drive sundagskule der. Senteret støttar arbeidet i 1341 lokale kyrkjer rundt Zhoukou.

Xiao Shuqi er sundagskulelærar og underviser her tre timar kvar veke

- Det er eit enormt behov for bøker med bibelhistorier, seier ho.

- Dette er ein droppe i havet, seier ho og peikar på bøkene på bordet.

- I tillegg til bøkene frå Bibelselskapet har vi produsert noko materiell sjølv, seier pastor Ma og peikar på nokre bøker med oransje forside.

- Eg likar faktisk det lokale materialet best, smiler Wee Seng frå Bibelselskapet.

- Dette arbeidet må vi berre støtte! seier bibelmisjonsleiar Bernt G. Olsen bestemt.

Ma Yi Lin, Guo Jiayi og Ma Xiao Han går på søndagskolen i lag. Foto: Andrea Rhodes

Dei gamle biblane er lesne i filler.

20 000 gamle biblar skal bli eit bibelmuseum.

Xiao Shuqi er søndagskulelærer i Zhoukou. Foto: Andrea Rhodes

Elske Gud – og svigermor!

Pastor Huang (bildet) er nestleder i Kinas kristne råd og Tre Selv-kirken i Henan-provinsen. Under søndagens gudstjeneste i Zhoukou talte han om Ruts bok, og om en kjent problemstilling i kinesiske storfamilier: Forholdet mellom svigermor og svigerdatter.

- Både svigermor og svigerdatter er viktige i familien! Hvis de har et godt forhold, er det en velsignelse for hele familien.

- Rut og Noomi er gode eksempel for oss! Teksten forteller hvordan svigerdatter og svigermor kan leve sammen og bli velsignet.

- Svigermoren elsket Gud, og dette la Rut merke til. Hun forsto at dersom hun elsket denne ensomme gamle kvinnen, ville hun få et godt liv under Guds velsignelse. Hun bestemte seg for å elske Gud – og svigermor!

- Drømmen min er å være lydige mot Gud, sier Zhang Qinghua.

- Drømmen er å være lydige mot Gud

Hun har to døtre på fire og seks år. Men hele uka går hun på bibelskole i Zhoukou. Drømmen er å bli forkynner i kirken sin. Bøkene hun har fått fra Bibelselskapet hjelper henne å nå målet sitt.

Høyt over Zhoukou by reiser det seg en hvit kuppel. Den nye kirken skal gi plass til alle de fem tusen medlemmene i menigheten her. Den store menigheten i Zhoukou arbeider på mange områder i samfunnet. De driver med bibelopplæring, søndagsskolearbeid, bibelambulans og medisinsk arbeid.

De har også en bibelskole med mer enn 70 fulltidsstudenter. Hit kommer også så mange som seks tusen lekpredikanter på korttids bibelkurs. De er på skolen tjue

dager i året og får oppfølging gjennom en femårsperiode. Så er de innom på repetisjonsøvelse hvert femte år.

Det er 1341 kirker i hele Zhoukou-området. 90 prosent av dem ligger på landsbygda. Det er et skrikende behov for opplæring av nye pastorer. I noen distrikter har de ingen ordinerte pastorer, selv om det er opptil to hundre kirker. Noen steder har de nattverd bare hvor sjettemåned på grunn av mangelen på pastorer.

Den gamle kirken i Zhoukou er fylt til siste plass.

Pastor Ma vil la skjegget gro til den nye kirken er ferdig.

Bibelskolestudenten

Vi møter en av studentene ved bibelskolen i Zhoukou.

Zhang Qinghua har både mann og barn, men bor på sovesal på bibelskolen hele uka, og i helgene bor hun hos svigerforeldrene. Hun og de andre studentene har fått bøker fra Bibelselskapet, både studiebibel, bibelordbok og bøker om ulike emner i Bibelen.

Hun startet her for bare en måned siden. De er 16 menn og 57 kvinner i klassen. Hun skal studere her på full tid i to år. Seminaret er for kristne som ønsker å bli forkynnere. Noen skal tilbake til kirken sin, mens andre skal fortsette å studere ved et seminar på høyere nivå, for eksempel ved det nasjonale teologiske seminaret i Nanjing.

- Før var hele familien min buddhister, forteller hun.

- Men da Gud helbredet meg fra en sykdom, vendte hele familien min om til Kristus. For bare et år siden var det en hard tid. Jeg ba om å få bli frisk, og andre ba for meg. Og jeg ble frisk; derfor vil jeg tjene Gud.

- Etterpå ville familien min at jeg skulle vende tilbake til jobben ved en elektronisk fabrikk. Men jeg følte kallet til å studere Bibelen og tjene Gud.

- På fabrikkens bodde jeg i et stort hybelhus med andre

arbeidere. Vi bodde åtte på det samme rommet. Men jeg var lykkelig, og jeg likte å arbeide.

- Nå er drømmen min å være lydige mot Gud.

Hun var alt gift da hun ble kristen. Hun har to barn, to jenter på fire og seks år. I uka bor hun på internatet ved skolen, mens familien bor hos svigerforeldrene.

Leser Bibelen sammen

Hun forteller ivrig hvordan studentene ved bibelskolen leser Bibelen.

- Hvor morgen og kveld leser elevene Bibelen sammen. Vi leser fem kapitler om morgenen og fem om kvelden, og så synger vi salmer og ber sammen.

Dette gjør de alle dager fra mandag til fredag. Av og til er også lærerne med.

- Vi leser et vers hver. Vi sitter i en sirkel, og så leser alle et vers etter tur, sier hun.

- Vi liker denne måten å lese Bibelen på! For etterpå kan vi dele tankene våre med hverandre. Den som kjenner seg berørt av Ordet, deler med de andre, forteller hun ivrig.

- Jeg føler at Gud taler til meg direkte. Jeg kan få tårer i øynene fordi jeg blir berørt av Den hellige ånd. ●

«Lidelsen gir utholdenhet»

Rensyndlingsbibelvers er fra Romerbrevet kapittel 5:

«Vi er også stolte over lidelsene. For vi vet at lidelsen gir utholdenhet, utholdenheten et prøvet sinn, og det prøvede sinn håp. Og håpet skuffer ikke, for Guds kjærlighet er utøst i våre hjerter ved Den hellige ånd som han har gitt oss.» (Rom 5,3–5)

Synne Garff er leder for Det danske bibelselskabs internasjonale arbeid. Hun er journalist og forfatter og er kjent som tidligere programleder for dansk frokost-TV.

Fra paragrafer til bibelvers

Ren hadde en travel jobb som jurist i forsikringsbransjen. En dag fikk hun nok og forlot jobben.

- Det er noe av det beste jeg har gjort, sier hun.

Rens våkne øyne skjuler et urolig sinn. Den mørkeblå kjolen henger løst på kroppen.

- Slik går jeg kledd nå. Det er slutt på å gå med den stramme businessdrakten.

Ren Xiaolei er 33 år og utdannet jurist. For et par år siden forlot hun en hektisk jobb i forsikringsbransjen for å studere teologi. Hun bor nå på 18 kvadratmeter med sju medstudenter. Opprinnelig er Ren fra Henan-provinsen, i hjertet av Kina.

Fra Ren var liten hørte hun moren si at noe av det vakreste er å tjene Gud.

- Da jeg var 13–14 år ba jeg ofte til Gud. Jeg hadde et sterkt ønske om å bli pastor.

Men veien til å få oppfylt det ønsket ble lengre og vanskeligere enn hun hadde trodd.

Dro hjemmefra

Da hun var bare fjorten år gammel, forlot Ren foreldrene og reiste til en annen by. Her begynte hun å gå i en lokal kirke. I denne byen tok hun også videregående skole. Hele tiden var tanken der om å tjene Gud, men hun hadde ikke mot til å søke på teologistudiet. I stedet valgte hun å studere jus. Studiene finansierte hun ved å arbeide ved siden av. Etter jusstudiet fikk hun arbeid i et forsikringsselskap. Ren ble også gift og fikk en sønn.

- Jeg hadde et privilegert liv med familie, jobb, fine klær osv., men jeg ble mer og mer stresset og deprimert. Det var som om jeg befant meg i mørke. Jeg sloss med meg selv.

Ren opplevde en voldsom dragkamp: På den ene siden tryggheten ved det forutsigbare livet som jurist, på den andre siden en sterk dragning mot tjenesten i kirken. Tanken på å bli pastor så ut til å være den eneste veien ut av mørket. Hun var tretti år og hadde nær-

met seg denne døren i snart tjue av dem.

Hun var redd for å åpne døren til det nye livet. Men dette livet hadde en uforklarlig tiltrekning på henne, og heldigvis støttet mannen henne.

Målrettede studier

Ren søkte på bibelseminariet i Henan-provinsen, avla en opptaksprøve og ble tatt opp. Nå bor hun på et lite rom sammen med sju andre studenter. De sover i køyesenger, men hun drar hjem til mannen og sønnen en gang i uken.

- De første dagene på internatet var alle vennlige. Men stemningen ble fort spent, og så måtte luften renses.

På få kvadratmeter henger tøy og personlige eiendeler fra golv til tak. Det er ikke mye plass å snu seg på i den smale gangen mellom sengene.

- De fleste studentene er enebarn og ikke vant til å bo sammen med søsken. Etter litt justering går det mye bedre. En gang imellom holder vi pyjamasparty, det er veldig koselig.

Dagen begynner med bønn klokka seks om morgenen. Etter frokost starter undervisningen, den holder på til klokka ni om kvelden. I hjørnet av køyesenga ligger Bibelen. Når Ren legger seg, leser hun ofte noen linjer før hun sovner.

- Folk kommer ofte til meg med problemene sine. En del lider av depresjoner og dystre tanker. De har kanskje tillit til meg, fordi de fornemmer at jeg selv har møtt problemer i livet.

Utdannelsen finansieres av kirken hvor hun skal virke som pastor om et års tid. Hvis alt går som planlagt, kan hun bli ordinert om et par år. Det er ikke nødvendig å si at Ren er temmelig utålmodig etter å bli ferdig. ●

NY VERBUMBOK

Livet i Salmenes bok

GEIR HELLEMO

40 betraktninger

De bibelske salmene beskriver livet på en måte som er skremmende gjenkjennelig.

Hvordan kan de som har møtt så mye motgang glede seg over tilværelsen og være takknemlige overfor livet?

Kr 328,-

 Verbum

www.verbumforlag.no

- Et stort problem

I den raskt voksende kinesiske økonomien er det en utfordring at mange arbeidere må bo langt borte fra familien. 70 millioner barn lever adskilt fra mor eller far. 30 millioner lever adskilt fra begge foreldrene og blir oppdratt av besteforeldre. Dette skaper store sosiale problemer på lang sikt. Mange ser barna sine bare en gang i året.

Myndighetene begynner å bli klar over de følelsesmessige og sosiale problemene som adskillelsen skaper. Nå arbeider også kirkene for å hjelpe disse barna.

Kirkene oppfordrer sine medlemmer til å bli værende hos familien og ta seg av barna sine. De gir også undervisning i jordbruk for å hjelpe bønder å få bedre avlinger, slik at de slipper dra bort for å skaffe seg arbeid. Utfordringen med «left behind children» vil fortsette å oppta kirkene i lang tid.

- Barna er lydige og gjør som jeg sier, forteller bestemor.

Et bestemorhjem

Hvordan er det å vokse opp hos bestemor, mens mor og far er på jobb langt, langt borte? Dette er realiteten for millioner av barn i Kina i dag. Vi har besøkt et bestemorhjem i Henan-provinsen.

Inne på gårdsplassen møter vi bestemor på 72 år. Hun er så skrøpelig til beins at hun nesten ikke kan gå. De tre barnebarna er ti, tolv og seksten år gamle. Den eldste, en jente, er utadvendt og glad i å fortelle. Hun skynder seg å hente en krakk til bestemor. Den yngste, en gutt, ser mest ned i bakken.

- Sønnen og svigerdatteren min arbeider i byen, sier den gamle.
- Men både jeg og barnebarna mine er troende og går i kirken hver søndag. Alle tre har gått på søndagsskolen til de var åtte år gamle, sier hun stolt.

- Men hvordan er det å oppdra barnebarna dine, etter at du selv har oppdratt en sønn?
- Jo, barna i dag er akkurat som tidligere, de er lydige og gjør som jeg sier, smiler hun tilfreds.

Det tar en time å gå til skolen, men på den elektriske mopeden går det på tjue minutter.

- Jeg liker å gå på skolen, smiler den eldste jenta.

- Men jeg elsker aller mest å jogge.

Fysisk fostring er nemlig et av kravene for å komme inn på høyere utdanning. Kanskje ønsker hun seg en utdanning som gjør at

Bestemor på 72 år er dårlig til beins.

Den eldste jenta skriver av bibeltekster for hånd.

hun ikke må reise så langt bort for å få seg en jobb?

- Jeg har vært kristen i mer enn tretti år, forteller den gamle kvinnen.

- Før var jeg ofte syk og hadde mange mareritt. Jeg gikk til kirken fordi noen venner inviterte meg dit. Der ble jeg helbredet og fikk fred i hjertet. Nå påkaller jeg Gud to ganger om dagen. Jeg ber både morgen og kveld, og jeg samler barna, slik at de kan be sammen med meg.

Bestemor viser stolt fram skrivebøker der den eldste jenta har skrevet ned lange bibeltekster. Nå lærer hun også bestemor å skrive.

- Jeg leser i Bibelen om kvelden, sier jenta på 16 år.
- Og hver helg leser vi Bibelen sammen.

Vi har fått beskjed om ikke å stille altfor nærgående spørsmål. For det er et følsomt emne for barna at foreldrene har plassert dem her hos bestemoren. Men vi våger oss til å spørre den eldste jenta:

- Vil du også ta deg arbeid i byen når du blir voksen, slik som foreldrene dine?

- Jeg vil dele evangeliet med andre når jeg blir voksen, smiler jenta og viker unna spørsmålet vårt. Vi aner at det ikke er så lett å komme inn på dette emnet.

I dette hjemmet som bestemor og barnebarn deler, er det tydelig at de fire er avhengige av hverandre. Bestemor trenger nok mye hjelp i huset av barnebarna. I realiteten er det kanskje like mye de som tar seg av henne? Er dette en form for eldreomsorg?

- Vi må huske at kinesiske foreldre er akkurat like glade i barna sine som alle andre, sier Kua Wee Seng i Bibelselskapet.

- Men en bonde er tildelt bare 600 kvadratmeter med jord. Derfor er det nesten umulig for en familie på landsbygda å klare å løfte seg ut av fattigdommen. De som reiser bort fra familien, gjør det fordi de vil skape et bedre liv for barna sine enn det de selv har hatt. De vil hjelpe barna sine og heve levestandarden for familien. Dette er deres måte å gjøre det på.

Mange kirker i Kina starter nå egne søndagsskolegrupper for etterlatte barn. Materiellet får de fra Bibelselskapet. Slik kan vi være med og gi håp og trøst også til denne utsatte gruppen. ●

Karl Yngve Bergkåsa (t.v.), Britt Rajala og Helge Almås i arbeid med å sjekke den nye bibelteksten på nordsamisk.

Datakurs for bibeloversettere

I midten av februar ble det arrangert datakurs for bibeloversettere i Bibelselskapet. Deltakere fra flere organisasjoner og land kom sammen for å lære mer om hvordan programmet Paratext kan brukes for å sjekke bibelteksten før den trykkes.

- Jeg har lært mye om alt som må sjekkes i en bibeltekst før den er ferdig til å gå i trykken, sier Guri Enger.

- Jeg er alene i Normisjon som norsk bibeloversetter. Derfor har det vært fantastisk å være med på seminar disse dagene. Jeg har stort behov for å diskutere oversettelsesproblemer med kolleger.

- Det er ikke alltid vi i Mali-teamet er enige, det er forskjellige mennesker og tradisjoner. Da er det godt å kunne diskutere oversettelsesproblemer med folk utenfor prosjektet også.

Guri Enger ser fram til at hele Bibelen er ferdig på kasonké.

- Nå står bare finpussen igjen!

Guri Enger har vært misjonær og bibeloversetter i Mali i tjue år. Neste år er hele Bibelen på kasonké-språket endelig ferdig.

Guri Enger kommer opprinnelig fra Nedre Eggedal. Hun er misjonær for Normisjon i Mali og utsending fra Wycliffe. Hun har jobbet med både kirkebyggende arbeid og kirkelig undervisning. Samtidig er hun også bibeloversetter.

Hun kom til Mali i 1995. De to siste årene har hun jobbet med utgangspunkt i Norge. For situasjonen i Mali er vanskelig, og hun har flere ganger blitt evakuert fordi situasjonen i landet ble for farlig. To-tre ganger i året

reiser hun tilbake til Mali. Resten av tiden jobber hun nå i Norge med å sjekke og kvalitetssikre den teksten som blir oversatt av de nasjonale kollegene der nede.

- Etter en lang arbeidsdag ute er det godt å falle litt mer til ro og overlate mer av ansvaret til de nasjonale medarbeiderne, sier hun.

Prosjektet Guri arbeider med, ble startet av misjonær og bibeloversetter **Harald Tveit** i 1988. Han og flere andre var ansvarlige for oversettelsen av Det nye testamentet.

Harald brakte senere med seg erfaringen sin til Norge og Bibelselskapet. Han var nemlig med som en av oversetterne bak Det nye testamentet i Bibel 2011.

Guri har vært eksegetisk hovedkonsulent for hele Det gamle testamentet på kasonké. Hva har vært det vanskeligste ordet å oversette?

- Ordet «sonoffer» var veldig vanskelig. Det finnes et ord, men det er sjeldent, og det er bare eldre som kjenner det. Egentlig er det et lånord fra arabisk. Vi forsøkte å sette sammen ulike andre ord, men ingen løsninger fungerte. Så endte vi opp med «chafari», som er det gamle ordet, og som er i slekt med det hebraiske og arabiske ordet for «sonoffer». Ordet brukes nesten bare i begravelser, og kun av menn, for det er bare de som får være med der. Men dette ordet var det vi landet på til slutt. Og nå blir det et ord for alle!

- Hvilken type tekster i Det gamle testamentet var mest krevende?

- Poetiske tekster er svært vanskelige å oversette. Poesien på kasonke skapes av profesjonelle skaldere som dikter spontant til den som skal æres. Men dette blir sjelden skrevet ned, så det finnes få litterære forbilder for poesi på dette språket. Et sjeldent eksempel er en

tekst som ble hørt og senere skrevet ned av Harald Tveit.

- Men en av oversetterne våre er poet og har laget sanger. Når han oversetter, blir det vakker, men ofte ikke nøyaktig nok. Så han har en kollega som oversetter mye mer nøyaktig, men hans tekster blir til gjengjeld ganske stive. Nå jobber de to sammen, og tekstene blir fine. De to utfyller hverandre!

Oversetterteamet består av Guri og disse to. I tillegg er det en konsulent som ser på det teologiske og innholdsmessige, og en revisjonskomite som leser tekstene og ser på det språklige.

- Og nå nærmer det seg publisering?

- Vi blir ferdige med teksten i 2018. Så er det all denne finpussen, da. Det vet vel dere i Bibelselskapet noe om fra arbeidet med Bibel 2011? ●

Normisjon oversetter Bibelen til språkene kasonké og malinké i Mali. Kasonkéfolket består av 732 000 mennesker som hovedsakelig bor i Mali. Det nye testamentet er ferdig oversatt, og Det gamle testamentet ventes å bli ferdig i 2018. (www.normisjon.no)

VERBUMBOK

De som så ham

JOSTEIN ØRUM

40 påskebetraktninger

Førti mennesker møter Jesus den siste uken han levde. Fra han kom ridende inn i Jerusalem, til søndag morgen, da flere fortalte at de så ham igjen.

Fortellingene er basert på Lukasevangeliets framstilling.

Kr 298,-

 Verbum

www.verbumforlag.no

Foto: Håns J. Sagrusten

Bli fast giver til Kina i dag!

Det er en stor utfordring å samle inn nok midler til å dekke etterspørselen etter bibler i Kina. I løpet av tretti år har Bibelselskapet trykt mer enn 150 millioner bibler på trykkeriet i Nanjing. Hele 74 millioner av disse har gått til de kristne i Kina.

I dag kan det produseres opp mot 15 millioner bibler i året, fire millioner av dem til kirkene i Kina. Men etterspørselen etter bibler er enorm. Det er stadig behov for mye penger til bibelarbeidet i verdens mest folkerike land.

Ved å bli fast giver er du med og sikrer forutsigbarhet i dette viktige arbeidet. Med mange faste givere kan vi planlegge neste års bibeltrykking tidlig og vite at vi klarer å gjennomføre den.

Bli med og støtt bibelarbeidet i Kina!

Les mer på www.bibelgaven.no eller skriv til giver@bibel.no